

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 11 88 671
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

Zaaknummer 5995587

Gemeente Steenwijkerland

Vendelweg 1
8331 XE STEENWIJK

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
08-12-2020	2020/0304050			

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Geachte _____,

De _____ van adviesbureau Ruimte voor Advies heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 2 november 2020² ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege de sloop en nieuwbouw aan de Brink 20 - 25 in Scheerwolde. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing³ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van de gierzwaluw opzettelijk te vernielen of te beschadigen⁴ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op de sloop en nieuwbouw aan de Brink 20 - 25 in Scheerwolde.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis opzettelijk te (ver)storen. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het opzettelijk (ver)storen van deze soorten te voorkomen en daarmee overtreedt u niet verbodsbepalingen uit artikel 3.1, vierde lid, en artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming.

Deze ontheffing treedt in werking op 1 april 2021 en is geldig tot en met 31 mei 2022.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 2 november 2020 en de bijbehorende stukken te weten 'Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en gierzwaluw Brink 20-26 te Scheerwolde' van 29 september 2020.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

² EDO-kenmerk 2020/0274356

³ Op basis van art. 3.3, eerste lid en 3.8, eerste lid Wnb

⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

⁵ Art. 3.5, vierde lid Wnb

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁶. De verschuldigde leges zijn:

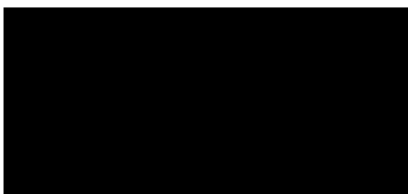
Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke inrichting	€ 3.025,00
Totaal leges		€ 3.025,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met [REDACTED], te bereiken tijdens kantooruren op nummer [REDACTED]. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2020-003602 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
Namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Activiteitenplan

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Steenwijkerland
- [REDACTED], Ruimte voor advies B.V., Postbus 1799, 3600BT Maarssen

⁶ Belastingverordening Overijssel

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.
Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2020/0304050). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁷, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - het kenmerk van deze beschikking (2020/0304050).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

Algemeen

5. Bij de planning van de werkzaamheden (zoals het ongeschikt maken van en slopen van bebouwing) houdt ontheffinghouder rekening met de kwetsbare perioden van de gierwaluw en de gewone dwergvleermuis. De kwetsbare perioden zijn op hoofdlijnen:
 - a) de voortplantingsperiode van de gierwaluw van 15 april tot en met 15 augustus;
 - b) de voortplantingsperiode en overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis van half mei tot en met augustus en november tot en met maart.Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode worden beoordeeld door een ecologisch deskundige

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- ^{op} HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- ^{op} HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- ^{als} ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- ^{zich} aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- ^{zich} aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

op het gebied van de betreffende soort. Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek. Het moment waarop de werkzaamheden worden uitgevoerd is overeenkomstig de beoordeling van deze ecologisch deskundige.

6. Begin april 2021 worden de te slopen gebouwen ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor de gierzwaluw (als de soort nog niet teruggekeerd is in Scheerwolde) en vleermuizen. De verblijfplaatsen worden tenminste 5 dagen voor de aanvang van de sloopwerkzaamheden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken gebeurt door de invliegopeningen af te sluiten. U doet dit door het plaatsen van exclusionflaps. Nog aanwezige vleermuizen kunnen na het verlaten van de verblijfplaatsen niet meer terug keren en gierzwaluwen kunnen niet invliegen. U voert een extra controle uit voordat de exclusionflaps aangebracht worden, op de aanwezigheid van gierzwaluwen in de gebouwen. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een ecologische deskundige op het gebied van de gierzwaluw en vleermuizen.
7. Minimaal 5 dagen na het ongeschikt maken voert u een controle uit met behulp van een batdetector. Deze controle moet uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige onder bij nacht geschikte vliegomstandigheden voor vleermuizen (>10 graden, wind max 4 Bft en maximaal motregen). Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan zijn extra maatregelen nodig om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure wordt herhaald totdat geen vleermuizen meer waargenomen worden. De sloopwerkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen en geen gierzwaluwen (meer) aanwezig zijn in de bebouwing.

Gierzwaluw

8. Op 17 augustus 2020 zijn tien tijdelijke gierzwaluwkasten (Model NK GZ 08, VivaraPro) opgehangen aan de noordzijde van het Streekcentrum De Wielewaal. De kasten zijn aan de noordelijke gevel op ca. 8 meter hoogte gerealiseerd en op 13 meter afstand van opgaande begroeiing. De gevel beschikt over een vrije aanvliegroute zodat de gierzwaluwen de kasten goed kunnen bereiken. De tijdelijke kasten mogen buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden. En dan wel nadat de permanente verblijfplaatsen (zie voorschrift 9) zijn opgeleverd.
9. U realiseert permanente vervangende verblijfplaatsen voor de gierzwaluw in de nieuwe bebouwing binnen het plangebied. U voorziet minimaal in een van de volgende voorzieningen:
 - a) 18 gierzwaluwneestkasten onder te realiseren overstekken (zogenaamde: gevelbetimmeringen). De kasten worden verdeeld over twee kopgevels met circa negen nestkasten per kopgevel. Dit volgens het ontwerp en de locatie als weergegeven op pagina 19 en 20 van bijlage 3; en/of
 - b) Op de kopgevels van de woningen worden 10 inbouwstenen type IB GZ 05 (VivaraPro) in de spouw gerealiseerd met een opening naar buiten. Via deze opening kunnen de gierzwaluwen de stenen bereiken en gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. De kasten worden toegepast op zo hoog mogelijke hoogte (minimaal 3 meter) met een vrije valruimte van 2 meter en zonder belemmeringen zoals opgaande begroeiing voor de gevel. Dit op de locatie als weergegeven op pagina 20 van bijlage 3.In het ecologisch logboek neemt u op welke van deze twee opties is toegepast en op welke wijze aan de vereisten voor realisatie is voldaan.

Gewone dwergvleermuis

10. Op 17 augustus 2020 zijn 8 vleermuiskasten Model VK WS 03, VivaraPro geplaatst aan Streekcentrum De Wielewaal. De kasten zijn verdeeld over verschillende gevels om variatie in windrichtingen te creëren. De minimale uitvlieghoogte van de kasten bedraagt 3 meter. De tijdelijke vleermuiskasten mogen buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden. En dan wel nadat de permanente verblijfplaatsen (zie voorschrift 11) zijn opgeleverd en deze minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet door vleermuizen gebruikt worden.
11. U realiseert voldoende, permanente vervangende verblijfplaatsen voor de gierzwaluw in de nieuwe bebouwing. U voorziet minimaal in een van de volgende voorzieningen:
 - c) 2 dubbelwandige gevelbetimmeringen geschikt als jaarrond te gebruiken verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Dit volgens het ontwerp en de locatie als weergegeven op pagina 18 en 20 van bijlage 3; en/of
 - d) Het inbouwen van in totaal 4 kasten type IB VL 01 of IB VL 04 (VivaraPro) op de kopgevels van 2 woningen. De kasten worden toegepast op zo hoog mogelijke hoogte (minimaal 3 meter) met een vrije valruimte van 2 meter en zonder belemmeringen zoals licht. Dit volgens het ontwerp en de locatie als weergegeven op pagina 19 en 20 van bijlage 3.In het ecologisch logboek neemt u op welke van de opties is toegepast en op welke wijze aan de vereisten voor realisatie is voldaan.

Overige zaken

12. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis.
13. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor locaties van de permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	8
A1	Bevoegdheid	8
	A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	8
A2	Procedure	8
	A2.1 Overeenstemming andere provincie	8
	A2.2 Adviesverzoek aan gemeente	8
A3	Toetsingskader soorten	8
	A3.1 Wettelijke regels	8
	A3.2 Provinciaal beleid	8
	A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten	9
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	9
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	9
	B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten	9
	B1.2 Doel van het project	10
	B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
	B1.4 Periode	10
	B1.5 Onderliggende documenten	10
	B1.6 Aanvullende gegevens	10
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	10
C1	Inhoudelijke beoordeling	10
	C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	10
	C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	11
	C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing	12
	C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	13
	C1.5 Wettelijk belang van het project	13
	C1.6 Toetsing aan overige vereisten	13
	C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden	13
D	Slotconclusie	13

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Steenwijkerland gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁰ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

⁸ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermd nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹³ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soort altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het projectgebied ligt in het centrum van Scheerwolde en bestaat uit gazon met enkele grotendeels oudere bomen (zie figuur 1). Aan de oostzijde staat een rijtje met drie woningen uit 1980. Het gaat om betrekkelijk lage woningen met twee woonlagen met gemetselde gevels en een pannendak. De woningen bezitten kleine tuinen zonder hoge begroeiing. Naast deze woningen is een school gevestigd geweest. Deze school is reeds gesloopt. De aanvrager wil de 3 sociale huurwoningen aan de Brink 20-25 slopen en op de locatie van de voormalige school en te slopen huurwoningen 15 nieuwbouwwoningen realiseren.

De sloop vindt plaats in de maanden april-mei van 2021. Aansluitend worden de nieuwe woningen gebouwd.

¹³ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

Figuur 1 – projectgebied met de huidige situatie links en de nieuwe situatie rechts

B1.2 Doel van het project

De gemeente wil door dit project energie neutrale, sociale huurwoningen realiseren, waardoor ze de stijgende woningbehoefte verminderen en bijdragen aan het verminderen van de CO2 uitstoot.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis van het verbod om beide soorten te (ver)storen¹⁴ en van het verbod om nesten, voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen¹⁵.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 april 2021 tot en met 31 mei 2022.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier Wnb;
- Gedateerde en ondertekende machtiging;
- Ruimte voor Advies BV, 29 september 2020. Activiteitenplan gewone dwergvleermuis en gierzwaluw, Brink 20-26 te Scheerwolde;
- Ruimte voor Advies BV, 27 april 2020. Quickscan Flora & Fauna Brink te Scheerwolde;
- Ruimte voor Advies BV, 24 september 2020. Notitie vleermuis-, gierzwaluw-, huismusonderzoek Brink 20-25 te Scheerwolde.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 2 november 2020 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In de rapportages 'Notitie vleermuis-, gierzwaluw-, huismusonderzoek Brink 20-25 te Scheerwolde' en 'Quickscan Flora & Fauna Brink te Scheerwolde' wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Een quickscan naar beschermde soorten in april 2019;
- Aanvullende onderzoek naar vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen in 2020.

¹⁴ Art. 3.1, vierde lid, en artikel 3.5, tweede lid Wnb

¹⁵ Art. 3.1, tweede lid en art. 3.5, vierde lid Wnb

Wij constateren dat het onderzoek voldoende is om aan aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied te kunnen vaststellen. De onderzoeken zijn onder de juiste omstandigheden en volgens de geldende protocollen uitgevoerd.

Gierzwaluw

Van de gierzwaluw zijn twee verblijfplaatsen vastgesteld in de te slopen bebouwing. Deze bevinden zich in de kopgevel van de woning Brink 20. Eén nestplaats is gelokaliseerd links van de aanwezige schoorsteen, de andere verblijfplaats recht van de schoorsteen.

Gewone dwergvleermuis

Er is één verblijfplaats van één gewone dwergvleermuis vastgesteld in de kopgevel van Brink 20. Deze vlogt in bij een overhangende nokpan, halverwege de zuidelijke helft van de kopgevel.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan 2 verblijfplaatsen van de gierzwaluw en 1 jaarrond gebruikte verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de beide soorten zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Gierzwaluw

In april 2021 worden de woningen gesloopt en ongeschikt gemaakt. Dit zal gebeuren voordat de gierzwaluwen terugkomen uit het zuiden en onder begeleiding van een deskundig ecooloog. De ecooloog zal ter plekke controleren of de gierzwaluwen inderdaad afwezig zijn. Er is gekozen voor ongeschikt maken in april in verband met de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. Gierzwaluwen komen vanaf april terug, maar zijn vaak pas rond mei daadwerkelijk weer op locatie. Aanvrager geeft aan dat het ongeschikt maken rond 15 april daarom nog kan voordat de dieren terug zijn. Om te voorkomen dat de werkzaamheden onverwacht moeten worden uitgesteld door eerdere aanwezigheid van gierzwaluwen geven wij het advies om de terugkeer van de gierzwaluwen goed in de gaten te houden en indien nodig de verblijfplaatsen (naast de schoorstenen) al eerder ongeschikt te maken door deze dicht te zetten. Het ongeschikt maken van het gebouw kan dan op de wijze zoals beschreven onder het kopje 'vleermuizen'.

Op 17 augustus 2020 zijn tien tijdelijke gierzwaluwkasten opgehangen aan de noordzijde van het Streekcentrum De Wielewaal (zie pagina 12 van het Activiteitenplan). Door het tijdig plaatsen van duurzame verblijfplaatsen binnen een straal van 100 meter van de huidige verblijfplaatsen wordt er gezorgd dat de gierzwaluwen een geschikt alternatief hebben tijdens de (sloop)werkzaamheden.

Als permanente voorziening wordt er gezorgd voor ruim voldoende duurzame verblijfplaatsen. Er wordt gezorgd voor ofwel gevelbetimmering ofwel inbouwstenen.

Optie 1 - gevelbetimmering

Er worden in totaal 18 gierzwaluwnestkasten (inbouwkasten) geplaatst onder de te realiseren overstekken in de gevelbetimmering. Deze worden verdeeld over twee kopgevels met circa negen nestkasten per kopgevel. De gevelbetimmering wordt geplaatst op de meest noordelijke en oostelijke gevel. Zie ook de beschrijving op pagina 16 van het activiteitenplan.

Optie 2 - inbouwstenen

De woningen worden gebouwd met een geïsoleerde pannendak. Hierdoor ontbreken mogelijkheden voor de gierzwaluwen om te nestelen onder de pannendak. Hierdoor is het toepassen van inbouwstenen in de nieuwe woningen een andere mogelijkheid. De inbouwstenen worden tijdens het bouwen van de woningen in de meest noordelijke en oostelijke kopgevel gerealiseerd. De kasten zijn gelokaliseerd in de spouw van de woningen met een opening naar buiten. Via deze opening kunnen de gierzwaluwen de stenen bereiken en gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. Er zullen in totaal 10 inbouwstenen worden toegepast op zo hoog mogelijke hoogte (minimaal 3 meter) met een vrije valruimte van 2 meter en zonder belemmeringen zoals opgaande begroeiing voor de gevel. Voor deze permanente verblijfplaatsen zal het type IB GZ 05 (VivaraPro) worden gebruikt .

Staat van instandhouding

De wijk in Scheerwolde is een (sub)populatie van tot 50 dieren foeragerend waargenomen. Dit betekent dat het gebied deel uitmaakt van het leefgebied van een lokale populatie gierzwaluwen. Er worden tijdig ruim voldoende (tijdelijke en permanente) duurzame voorzieningen gerealiseerd. Door het realiseren van veel meer geschikte en duurzame verblijfplaatsen dan nu aanwezig zijn is de kans groot dat er meer dieren een verblijfplaats kunnen bezetten in het project gebied. Het project kan dus zorgen voor positieve gevolgen voor de lokale staat van instandhouding. Het project heeft derhalve geen negatieve effecten op de lokale staat van instandhouding.

Gewone dwergvleermuis

In april 2021 worden de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis (en gierzwaluw) ongeschikt gemaakt. Dit wordt gedaan door het dichtzetten van de invliegopeningen met behulp van exclusion flaps. In het activiteitenplan (§3.2, pagina 10,11 ,13 en 14) is uitgebreid beschreven hoe dit wordt gedaan. Door zorgvuldig te werken en de het meest geschikte periode de verblijfplaatsen ongeschikt te maken worden voorkomen dat dieren worden verstoord en/of gedood.

Ruim voor aanvang (3 maanden in het actieve seizoen) van de werkzaamheden zijn 8 vleermuiskasten binnen een straal van 100 meter van de huidige verblijfplaatsen opgehangen (zie pagina 12 van het Activiteitenplan). Deze kasten zijn geschikt als zomer en paarverblijfplaats. Voor de winterperiode kan de gewone dwergvleermuis (tijdelijk) uitwijken naar woningen aan de Brink, welke diverse geschikte verblijfplaatsen voor de winterperiode bieden. In de zomer van 2021 worden de nieuwe woningen gebouwd. In deze woningen worden direct nieuwe permanente voorzieningen gerealiseerd die ook geschikt zijn als winterverblijfplaats en hoogstwaarschijnlijk al beschikbaar zijn in het winterseizoen van 2021.

Als permanente verblijfplaatsen wordt een keuze gemaakt tussen twee mogelijke alternatieve inbouwvoorzieningen: inbouwstenen of gevelbetimmering . De keuze voor de mogelijkheid wordt later in het traject gemaakt. De keuze wordt bepaald in overleg met de begeleidende ecooloog.

Optie 1 - gevelbetimmering

Als permanent vervangende voorziening voor de gewone dwergvleermuis wordt door gemeente Steenwijkerland en Wooncorporatie Wetland twee gevelbetimmering aangebracht die voldoen aan de eigenschappen zoals beschreven in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis. De gevelbetimmering wordt toegepast aan de meest zuidelijke en westelijke kopgevel. De gevelbetimmering dient dubbelwandig te zijn zodat er twee compartimenten ontstaan. Op deze wijze is de betimmeringen geschikt als zomer-, paar- én winterverblijfplaats. Aanvrager geeft aan dat met weinig moeite de gevelbetimmering van de gierzwaluw ook geschikt te maken is voor gewone dwergvleermuis. Een kleine kier (17-18mm dikte, 10 cm lang) tegen de gevel aan de onderzijde van de betimmering geeft toegang tot de holle ruimte in de constructie. Deze ruimte voldoet voor gewone dwergvleermuizen, die daar zowel tegen de muur als op en tegen het houten raamwerk kunnen verblijven. Hierdoor komen twee extra gevels voor gewone dwergvleermuis in aanmerking. Een exacte beschrijving is opgenomen in het activiteitenplan (§4, pagina 15 t/m 20).

Optie 2 – inbouwstenen

Een tweede optie is de keuze voor het plaatsen van 4 inbouwstenen van het type IB VL 01 of IB VL 04 (VivaraPro). De inbouwstenen worden tijdens het bouwen van de woningen in de meest zuidelijke en westelijke kopgevel gerealiseerd op 3 meter hoogte met een vrije valruimte en buiten de invloed van lichtverstoring. De kasten zijn gelokaliseerd in de spouw van de woningen met een opening naar buiten.

Er treden geen negatieve effecten op de lokale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis op door tijdig ruim voldoende (tijdelijke en permanente) duurzame voorzieningen te realiseren en door te voorkomen dat dieren verstoord worden. Daarnaast wordt vastgelegd dat de voorzieningen behouden blijven, waardoor het plangebied ook in de toekomst geschikt blijft als leefgebied.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve sloop en nieuwbouw aan de Brink 20 - 25 in Scheerwolde leiden tot het vernielen of beschadigen van nesten en rustplaatsen van gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1 en artikel 3.5 uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om beide soorten te (ver)storen. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Daarom is geen sprake van het opzettelijk (ver)storen van deze soorten. Ontheffing van dit verbod is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat de aanvrager mogelijke andere bevredigende oplossingen afdoende heeft overwogen. De werkzaamheden zijn locatie gebonden omdat de woningen op deze locatie aanwezig zijn. Er is geen alternatieve werkwijze mogelijk waarbij de verblijfplaatsen gespaard kunnen blijven, aangezien de woningen gesloopt moeten worden om meer woningen te realiseren die tegelijkertijd voldoen aan de eisen van deze tijd. Een alternatief voor het renoveren van de bebouwing is 'niets doen'. Dit is echter geen optie gezien de niet duurzame staat van de bebouwing. Door een niet geïsoleerde spouw en slecht geïsoleerde ramen gaat er veel warmte verloren, waardoor er extra gestookt moet worden. De optie 'niets doen' zal uiteindelijk leiden tot verder verval, meer energieverlies en uiteindelijk dan toch sloop en nieuwbouw. Voor het tijdstip van uitvoer zijn geen betere alternatieven aanwezig. Bij de uitvoering wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Een alternatieve uitvoering is niet aan de orde.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid en in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. Na de sloop en nieuwbouw komen er meer woningen die ook energieneutraal zijn. Hiermee wordt voldaan aan zowel het bijdragen aan het Klimaatakkoord als aan een groot belang. Door vergrijzing en de verdere groei van het bewonersaantal is er steeds meer vraag naar sociale huurwoningen voor ouderen. Door de sloop en herbouw van sociale huurwoningen worden het aanbod van deze specifieke woningen vergroot en wordt tegemoet gekomen aan de woningbehoefte. Daarnaast voldoen de woningen aan de eisen van de huidige tijd en bieden daarbij een gezonder leefklimaat met een lage CO2 uitstoot.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹⁶ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁷. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Tijdens de werkzaamheden kan lichtverstoring optreden op vleermuizen door het gebruik van bouwlampen tijdens de nachtelijke uren. Wanneer het onvermijdelijk is om in de avond- en vroege ochtenduren te werken dan worden extra maatregelen getroffen om verstoring door verlichting te voorkomen. De kans op verstoring treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren in de actieve periode van vleermuizen (globaal april -november). Er wordt in die gevallen gezorgd dat amberkleurige verlichting of afscherming wordt gebruikt en dat er geen verlichting direct gericht wordt op de tijdelijke voorzieningen en op boomkronen in de omgeving van de bebouwing tijdens de nachtelijke uren. Door deze maatregelen wordt verstoring van vleermuizen voorkomen. Doet u dit niet, dan heeft u een aanvulling op deze ontheffing nodig voor het verbod op verstoring.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten, verblijfplaatsen en/of rustplaatsen van gierzwaluw en de gewone dwergvleermuis te vernielen of beschadigen, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijke belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

¹⁶ Art. 1.10, derde lid Wnb

¹⁷ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

BIJLAGE 3 – ACTIVITEITENPLAN